

KÄENMÄENTIEN JA VIINIKANJOEN VÄLINEN LUONTOSELVITYS

Parkanon kaupunki on kaavoittamassa Käenmäentien ja Viinikanjoen välistä aluetta. Alue on pääosin asutuksen piirissä, eikä luonnonmukaisia alueita ole juurikaan. Alueen keskelle jää myös jo asemakaavoitettu alue.

Maakuntakaavassa kaavoitettava alue on osoitettu pääosin keskustatoimintojen alueeksi ja asuinalueeksi. Alueen läpi on osoitettu viheryhteys ja Viinikanjokea pitkin melontareitti.

Keskusta-alueen osayleiskaavassa alue on osoitettu asumiseen. Osalle alueesta on osoitettu viheryhteystarve ja Viinikanjoen rannalle ohjeellinen ulkoilureitti. Viinikanjoen rannat kuuluvat myös maisemallisesti arvokkaalle alueelle ja entinen Haapakosken saha on merkitty kulttuuriympäristön arvokohteeksi.

Kaavoitettavan alueen keskellä on myös Kairolammen asemakaava-alue. Alueelle on osoitettu erillispientalojen korttelialue (AO) ja lähivirkistysalueita (VL). Omakotitonttien rannat on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Pinnanmuodoiltaan kaavoitettava alue on melko tasaista siten, että maasto laskee Käenmäentieltä Viinikanjoelle. Notkelmissa on kosteampia painanteita.

Alueella suoritettiin kasvillisuuskarttoitus viikolla 32. Luontoselvityksessä ei ole inventoitu piha-alueita.

Alueen luonnosta

Kaavoitettava alue on pääosin jo rakennettua omakotialuetta. Lisäksi alueen eteläpäässä on entinen Haapasen sahan alue. Luonnontilaiset alueet ovat hyvin pienialaisia ja pääosin kulttuurivaikutteisia asutuksen keskellä. Viinikanjoen rannatkin ovat yksityisomistuksessa.

Luonnontilaisin alue löytyy kaavoitettavan alueen pohjoispäästä. Käenmäentien reunusmetsä on varttunutta kuusta kasvava tuore/lehtomainen kangasmetsä (1). Tien vieren kuuset ovat järeitä ja maasto laskee ensin jyrkästi Kairolammelle päin. Puusto on tiheää ja kuusen ohella puustossa on koivua, harmaaleppää, tuomea ja pihlajaa. Vaateliaammasta lajistosta löytyvät mm. punaherukka, sudenmarja, ahomansikka, käenkaali, lillukka, metsäkurjenpolvi ja valkovuokko.

Tuoretta kangasmetsää esiintyy myös asutuksen vierellä (2) ennen rantaluhtaa. Puusto on tiheää ja lehtipuuvaltaista ja joukossa on myös jo varttuneita haapoja. Kenttäkerroksessa valtalajeina ovat mustikka, ahomansikka, valkovuokko, kultapiisku ja metsäkurjenpolvi.

Kangasmetsien väliin jää kostea painanne (3), missä on saniaiskorven/lehtokorven piirteitä suurten saniaisten ja vaatelioiden lajien vuoksi. Puusto on nuorta ja pensasvaltaista pajua, harmaaleppää ja pihlajaa, mutta kehittyessään luonnontilaisemmaksi kohteesta muodostuu arvokas luontokohde. Lajistosta mainittakoon suurten saniaisten alvejuurien ja hiirenportaan lisäksi metsäkorte, mesiangervo, suo-ohdake, suohorsma, rönsyleinikki, huopaohdake, kurjenjalka ja sudenmarja. Luonnontilaiset korvet luokitellaan erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi.

Kuvat: Käenmäentien viereistä kuusimetsää ja kostea korpimainen painanne.

Kairolammen rannalla on leveähkö saravaltainen avoluhta / luhtaneva (4), jota luonnehtivat niemensä mukaisesti suuret sarat. Sarojen joukossa kasvaa lukuisia luhdan tyyppilajeja kuten vehkaa, raatetta, ranta-alpia, terttualpia, kurjenjalkaa, kurjenmiekkää, järvikortetta, myrkkyykeisoa, mesiangervoa, rantakukkaa ja rentukkaa. Luonnontilainen saraluhta luokitellaan erityisen tärkeäksi elinympäristöksi.

Asutuksen vierellä Käenmäentien varrella on myös moreeniaineksilla täytetty joutomaa-alue (5). Joutomaan kasvillisuus on vähäistä ja siellä viihtyvät lähinnä syysmaitiainen, valkoapila, hiirenvirna, pujo, maitohorsma, lupiini, pihasaunio, kultapiisku, ahojökkärä ja siankärsämä.

Toinen, suhteellisen luonnontilainen alue kaavoitettavalta alueelta löytyy alueen keskivaiheilta, missä on luonnontilaisen kaltainen noropainanne (6). Noron luonnontilaisuutta häiritsevät osin lähes noroon asti yltävät pihat ja metsään tuodut jätteet. Kuusivaltainen metsikkö on kuitenkin pienialaisuudesta huolimatta viehättävä ja monimuotoisuutta lisäävä luontokohde. Lajistosta löytyvät lehtomaisen kankaan tyyppilajit kuten ahomansikka, lillukka, käenkaali, metsäkurjenpolvi, punaherukka, lehtokuusama, valkovuokko ja tuomi. Aivan Viinikanjoen lähellä noron rannat on muutettu jo lähes puistomaiseksi.

Kuvat: Kairolammen rantaluhtaa ja alueen keskivaiheen noropainanne.

Käenmäentien varrella on vanhan saha-alueen kohdalla peltoalue (7), jota niitetään kesäisin. Pelto ei ole kehittynyt niittymäiseksi, vaan siellä kasvaa lähinnä eri heiniä. Käenmäentien risteyksessä on myös pienialainen rantametsikkö (8), joka on hyvin kulttuurilajivaikutteinen hopeapajuineen. Lajistosta voidaan mainita pietaryrtti, sarjakeltano, siankärsämö, vuohenputki, koiranputki, maitohorsma, pujo ja pelto-ohdake. Kevyenliikenteen väylän ja Käenmäentien väliin jää myös pienialainen kolmio, joka on pajujen ja koivun valtaama. Kuivemmalla tiepenkalla kasvaa kuitenkin joitakin kuivan niitty lajeja kuten päivänkakkara, siankärsämö, harakankello, huopakeltano, pukinjuuri, pietaryrtti ja särmäkuisma. Valtalajit kolmiossa ovat kuitenkin lupiini, pujo, vuohenputki ja voikukka.

Linnustoa ei ole erikseen inventoitu. Liito-oravalle sopivia lisääntymis- ja levähdysalueita ei alueella juuri ole. Pohjoisosan kuusimetsä on kuitenkin potentiaalinen paikka, joten se tulee tarkistaa vielä kevään 2023 aikana.

Alueen luontoarvoista

Kaavoitettavalla alueella ei ole tiedossa uhanalaisia, rauhoitettuja eikä erityisesti suojeltavia lajeja.

Merkittävin luontoarvo kaavoitettavalla alueella on alueen pohjoisosan monipuolinen luontokokonaisuus, johon kuuluu niin lehtomaista kangasta (1), korpimainen painanne (3) ja rantaluhta (4). Luonnontilainen saraluhta (4) luokitellaan erityisen tärkeäksi elinympäristöksi. Myös korpimainen painanne (3) on monimuotoisuuden kannalta merkittävä ja siten säästämisen arvoinen, vaikka ei aivan luonnontilainen olekaan. Alue muodostaa tärkeän yhteyden myös jo asemakaavoitettujen alueiden VL-alueiden välillä.

Merkittävä luontoarvo liittyy myös Viinikanjoen rantojen viheryhteyksien ylläpitämiseen, mitä hankaloittaa rantojen kuuluminen yksityisomistukseen. Alueen keskellä olevan jo asemakaavoitetun alueen rannat on kaavassa osoitettu MU-alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta. Ko. ranta onkin säilynyt hienona lehtomaisena kankaana järeine kuusineen. Viheryhteyden tarve on osoitettu maakuntakaavassa ja osin myös osayleiskaavassa. Karttaliitteessä on esitetty ohjeellinen viheryhteys, joka voidaan toteuttaa esim. rantatonttien kaavamääräyksin.

Kaavoitettavalla alueella on myös luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas noropainanne (6). Vaikka painanne ei ole aivan luonnontilainen eikä siten erityisen tärkeä elinympäristö, lisää se alueen luonnon monimuotoisuutta monipuolisella lajistolla ja on maisemallisesti kaunis.

Muuta huomioitavaa

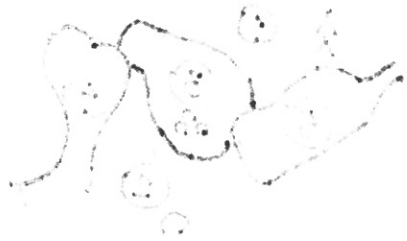
Kaavoitettavalle alueelle sijoittuu myös vanha Haapasen saha-alue, missä on ollut pilaantuneita maita sinistymisestoaineen vuoksi. Alueen puhdistamisesta on Pirkanmaan ympäristökeskus tehnyt päätöksen vuonna 2001 ja alueen puhdistus on suoritettu kesällä 2001. Maaperään jääneet pitoisuudet ovat olleet pieniä.

Parkano 18.8.2022

Pentti Keskitalo

Ympäristötarkastaja

KOSKIRANNAN ALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS PARKANOSSA: TÄYDENTÄVÄ LUONTOSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää
13.11.2024

Sisällys:

1. JOHDANTO.....	3
2. NORO.....	3
3. LIITO-ORAVA.....	4
4. LEPAKOT HAAPAKOSKEN SAHAN RAKENNUKSISSA	8
5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	9

Kannen kuva: Noro Käenmäentien ja Viinikanjoen välissä.

Pohjakartat ja ilmakekuva: © Maanmittauslaitos 11/2024

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy laatii Parkanossa Koskirannan alueen asemakaavan muutosta ja laajennusta. Pirkanmaan ELY-keskus kehotti kaavan valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa (Pirkanmaan ELY-keskus 2024) kaavan laatijaa selvittämään vielä tarkemmin kaava-alueen luontonselvityksessä (Keskitalo 2022) paikannetun noropainanteen luonnontilaa sekä liito-oravan esiintymistä kaava-alueen metsäisillä kuusi- ja lehtipuuvaltaisilla alueilla. Lisäksi myöhemmin tuli esiin tarve selvittää lepakoiden esiintymistä Koskirannan entisen Haapakosken sahan vanhoissa rakennuksissa. Tässä raportissa esitetään edellä mainittujen selvitysten tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset. Selvitykset teki ja tämän raportin kirjoitti FM (biologi) Turkka Korvenpää.

Kuva 1. Noro.

2. NORO

Viinikanjoen länsirantaan laskee Ylikoskenkadun eteläpuolella uomaltaan melko luonnontilainen noro (kartta 1), joka rajattiin jo vuonna 2022 (Keskitalo 2022) omaksi

luontotyyppikuviokseen. Käenmäentiestä ylävirtaan uoma on perattu ojaksi, mutta tiestä alavirtaan se on säilynyt melko luonnontilaisena. Noro on kivinen (kannen kuva, kuva 1) ja sorapohjainen, vaikka osa sorasta saattaakin ollakin peräisin rajauksen ulkopuolella uomaan valuneesta hiekoitus- ym. sorasta. Noroa reunustaa melko varjoisa kuusivaltainen, kulttuurivaikutteinen tuore lehto, jossa kasvaa myös koivua, harmaaleppää ja pihlajaa. Kenttäkerroksessa tavataan esim. metsäimmarretta, käenkaalia ja metsäkurjenpolvea. Pensaskerroksessa on mm. lehtokuusamaa. Paikoin pihanurmikot ulottuvat miltei uoman reunalle. Tästä huolimatta noro täyttää vesilain suojaaman pienveden määritelmän, koska uoma on jokseenkin luonnontilainen. Noro rantoineen tulisi jättää kehittymään luonnontilassa.

Kartta 1. Noro.

3. LIITO-ORAVA

Karttaan 2 merkityllä alueella tehtiin liito-oravakartoitus 11.5.2024. Liito-oravan papanoita etsittiin runkomaisten haapojen ja kookkaiden kuusten sekä koivujen tyviltä. Lisäksi etsittiin kolopuita sekä havainnoitiin metsien laatua liito-oravan elinympäristönä.

Vuoden 2022 luontoselvityksessä (Keskitalo 2022) kerrotaan Kairolammen länsipuolella Käenmäentien vieressä kasvavan metsää, joka täyttää liito-oravan elinympäristövaatimukset. Suurin osa tästä vanhasta kuusikosta on vuoden 2022 jälkeen kaadettu, sillä vanhoja kuusia on enää vain aivan tienreunalla (kuvio 1 kartoissa 2-3). Tässä rakenteeltaan liito-oravalle hyvin sopivassa metsikössä on paljon myös koivua (kuva 2), mutta kyseessä on hyvin kapea kaistale. Idempänä ja etelämpänä kasvaa nykyään nuorta, melko tiheää lehtipuustoa, joka koostuu mm. harmaalepistä, koivuista, raidoista ja haavoista (kuvio 2 kartoissa 2-3, kuva 3). Laakson pohjalla on soistunut, myös pääasiassa nuorta lehtipuustoa kasvava alue, jossa on harvassa vanhempia koivuja (kuvio 3 kartoissa 2-3). Laakson eteläpuolella maasto jälleen kohoaa. Siellä kasvaa harvassa vanhoja koivuja ja järeitä haapoja, joiden alla on paljon lehtipuiden ja vähän kuusen taimia (kuvio 4 kartoissa 2-3, kuva 4). Isompia havupuita ei ole. Kairolammen rannalla on avoluhtaa (kuvio 5 kartoissa 2-3). Kartoitetun alueen eteläreuna koostuu hiljattain avohakatusta alueesta sekä sorapintaisesta, verrattain niukkakasvisesta ruderaatista (kuvio 6 kartoissa 2-3).

Kuva 2. Kuusi- ja koivupuustoa Käenmäentien reunassa.

Kuva 3. Nuorta lehtipuustoa Käenmäentiestä etelään kuviolla 2.

Kuva 4. Kuviolla 4 kasvaa harvassa vanhoja koivuja ja haapoja.

Kartat 2-3. Liito-oravakartoitusalue ja kuviojako maastokartalla ja ilmakuvalla.

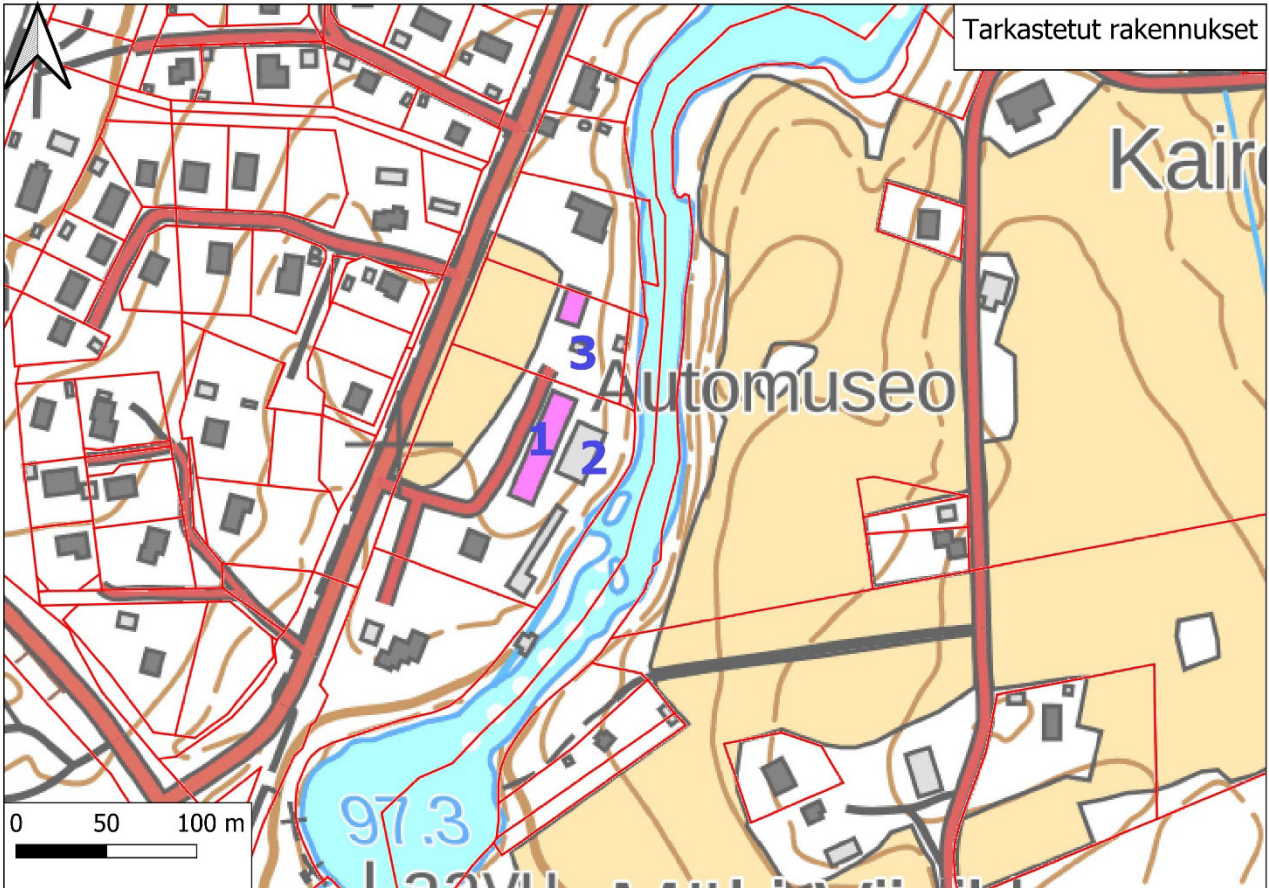
Kartoituksessa ei löytynyt liito-oravan papanoita tai muita merkkejä lajista. Liito-oravalle sopivaa metsää on nykyisin jäljellä niin vähän, ettei alue enää sovellu liito-oravalle kuin enintään ruokailualueeksi, jos lajia esiintyy jossakin lähistöllä.

4. LEPAKOT HAAPAKOSKEN SAHAN RAKENNUKSISSA

Lepakoiden esiintymistä Haapakosken entisen sahan vanhoissa rakennuksissa selvitettiin 22.8.2024. Tarkastetut rakennukset on merkitty karttaan 4. Rakennuksen 1 (kartta 4) ullakko sopisi lepakoiden päivehtimispaikaksi, mutta sieltä ei löytynyt lepakoita tai niiden papanoita. Myös rakennuksessa 2 ja siellä varastoidun tavaran seassa on paljon sopivia piilopaikkoja, mutta tästäkään rakennuksesta ei löytynyt merkkejä lepakoista. Sen sijaan rakennuksen 3 (kuva 5) ullakolla savupiipun vieressä oli hyvin runsaasti lepakoiden papanoita. Itse eläimiä ei nähty, mutta lepakot käyttävät ullakkoa selvästi pysyvämmiin joko päivehtimis- tai ehkä jopa lisääntymispaikkanaan. Rakennuksesta 2 etelään sijaitseva pitkänomainen rakennus on avoin katos, eikä sovellu lepakoille. Rakennuksesta 3 koilliseen joenrannalla sijaitseva saunamökki oli lukossa, eikä sinne päästy. *Lepakoiden pääsyä rakennuksen 3 ullakolle ei tule estää, sillä kaikkien Suomessa esiintyvien lepakkolajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.*

Kuva 5. Talo, jonka ullakolta löytyi runsaasti lepakoiden papanoita.

Kartta 4. Lepakkokartoituksessa tarkastetut rakennukset.

5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Keskitalo, P. 2022. Käenmäentien ja Viinikanjoen välinen luontoselvitys. 6 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.

Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.

Pirkanmaan ELY-keskus 2024. Lausunto kaavan valmisteluaineistosta, Asemakaavan muutos ja laajennus, 2. kaupunginosa, Haapanen, Koskirannan alue, Parkano. 6.3.2024. Diaarinumero PIRELY/986/2024.

Tolonen, J., Leka, J., Yli-Heikkilä, K., Hämäläinen, L. & Halonen, L. 2019. Pienvesiopas. Pienvesien tunnistaminen ja lainsäädäntö. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 36/2019. 100 s.